

historie, lister over kilder og litteratur samt et kombineret sag- og navneregister. Dette register er dog så mangelfuldt og tilsyneladende tilfældigt udarbejdet, at det ikke er til megen nytte for læseren.

Margit Mogensen

ROBERT EGEVANG: DET GAMLE RØNNE. *Udgivet af Nationalmuseet 1974, 63 s. ill. Kr. 18.*

ROBERT EGEVANG: DET GAMLE SVANEKE. *Udgivet af Nationalmuseet 1974, 79 s. ill. Kr. 23.*

Mange af vore købstæder rummer i høj grad bevaringsværdige kvarterer. To af de mest velbevarede er Rønne og Svaneke på Bornholm. Med deres lave og maleriske bebyggelse er de perler blandt vore købstæder. Det særlige Bygningssyn under Nationalmuseet har da også for længst udarbejdet bevaringsplaner for disse bornholmske byer, som er vedtaget af de kommunale myndigheder og som danner grundlag for den fortsatte bevaring og vedligeholdelse af bydelene.

En af Bygningssynets tidligere medarbejdere Robert Egevang har nu omsat de mange indsamlede oplysninger til to nydelige og populære bøger om »Det gamle Rønne« og »Det gamle Svaneke«, som er blevet en stor succes. De indledes med en kort historisk gennemgang af byernes historie, hvorefter man begiver sig på en interessant vandring og gør holdt ved de vigtigste bygninger for at glæde sig over dem samt de ofte spændende oplysninger der knytter sig til dem.

Bogen om Rønne er den første, hvad man desværre mærker lidt ved gennemgangen af dem begge. Der er lidt unøjagtigheder og småfejl som f. eks. placeringen af den gamle ankerplads »trindelen« ud for havnen, dateringen af Rønne Klub, som angives til 1821, mens der står 1814 på kobberpladen på bygningen. En »lokal« betegnelse for Statsskolen som »Sportsstrømpen«, fordi en del af murværket er mønstret, har mange rønneboere aldrig hørt. Der sluttes nok lidt for meget ud fra de gamle bykort.

Under gennemgangen af Amtsmandsgården Storegade 36 nævnes slet ikke, at her lå Rønnes første og eneste fajancefabrik i slutningen af 1700-årene ledet af Devenport og senere den kendte Spitz. Det giver dog kolorit på vandringen. Når man er nået til Søndergade og glæder sig over Hovedvagten og Rønnes imponerende gård, studser og glæder mange sig over den særprægede naboejendom i røde sten med store vinduer, krummelurer o. l. Det er den tidligere rektorbolig, en karakteristisk bygning fra 1890-erne, som nok var en omtale værd.

Billederne er bortset fra det sidste fra skaderne efter bombardementet i maj 1945 alle taget af Hugo Matthissen i 1922. Forfatteren har valgt dette for at vise, hvor lidt der er forandret i de forløbne 50 år. Det er rigtigt, men billeder af andre fotografer og fra forskellig tid havde nok livet lidt op, da nogle er lidt triste og grå.

Bogen om Svaneke virker mere helstøbt. Her er V. Myhres og forfatterens billeder blandet med H. Matthiisens, hvad der er en fordel. Omtalen af de enkelte bygningers historie virker mere spændende og det er lige som forfatterens kærlighed til netop Svaneke skinner mere igennem og giver beskrivelserne liv. Der er stor forskel på de to byer. Svaneke med sine gamle store købmandsgårde, de snævre krogede gader som smyger sig op over klipperne og så Rønne, som efterhånden er en stor by. Mange Rønneboere vil glæde sig over betegnelsen »en stor industriby«, men det må vist afhænge af målestokken der bruges. Det er småting som er rettet i den anden bog.

Overordentlig mange både bornholmere og andre glæder sig over disse bøger og det er derfor godt, at Nationalmuseet vil fortsætte rækken med tilsvarende bøger om Ebeltoft, Helsingør med flere.

Henrik Vensild

MANGE KOMMER TIL ÅRHUS. *Af Kjeld Elkjær, Ib Gejl, Chr. R. Jansen, Bernhardt Jensen, Peder Jensen, Erik Korr Johansen, Finn H. Lauridsen, Gunner Rasmussen, Emanuel Sejr. Red. Vagn Dybdahl. Udgivet ved Århus Turistforenings 75 års jubilæum af Århus Byhistoriske Udvalg, 1972. 154 s. ill. Kr. 46.*

En morsom idé og en morsom titel på den bog, hvormed Århus Turistforening markerer sit 75 års jubilæum. I stedet for at give en større samlet behandling af foreningens historie og virksomhed har man valgt at overlade ordet til en række forfattere, der i kaleidoskopiske glimt levendegør en del af de Århusbegivenheder, der i årenes løb har været medvirkende til, at så mange kom til Århus.

Fhv. borgmester Bernhardt Jensen lægger for med et billede af det Århus, der mødte turisten omkring århundredskiftet, for derefter at præsentere byen, som den tog sig ud i 1925 og senere i 1948.

Og så tager vi på rejse gennem tiden, følger i velskrevne, fornøjelige snapshots mange af de store arrangementer helt tilbage til forrige århundrede og oplever den kolerit og festivitas, der prægede festerne. Emnerne er delt således op:

Sport og friluftsliv (kapsejladserne på Århus Bugten, F.D.F.s Marselisborglejre, en Danmarksturnering i fodbold 1962), Udstillinger (diverse industri-, handels- og landboudstillinger samt Landsudstillingen 1909), Forlystelser (Olufsmarkedet, Århushallen), Begivenheder (Mindeparken, J. P. Mullers Kristuskilde ved Moesgaard), Diverse større møder, kongresser og stævner, således det store Bondestævne 1939. Derefter lidt om bygninger, der kommer til Århus, dvs. Købstadmuseet, Den gamle By, og endelig det sidste årti's Århus Fest- og Kulturuge.

Efter læsningen af denne række små tidsbilleder kan man ikke andet end fylde af beundring for de folk, der undfangede ideerne til disse Århusbegivenheder og førte dem ud i livet, folk som ikke har skyet nogen anstrengelse i til-